

BESLUT

2016-11-28

Dnr: 16/01086 och
1110**SAKEN**

Agenda och *Aktuellt*, SVT2, 2016-04-17 och 2016-04-18, inslag om anklagelser mot Sveriges dåvarande bostadsminister; fråga om saklighet och opartiskhet

BESLUT

Inslagen kritiserats men frias. Granskningsnämnden anser att de brister i förhållande till kravet på saklighet.

INSLAGEN

De två inslagen handlade bland annat om anklagelser som riktats mot den dåvarande bostadsministern Mehmet Kaplan. I inslagen visades ett videoklipp som tidningen Svenska Dagbladet (SvD) publicerat där Mehmet Kaplan liknade relationen mellan israeler och palestinier med den mellan nazister och judar i 1930-talets Tyskland.

Agenda

I påannonseringen av inslaget sades bland annat följande.

(Programledare) – [...] och först alltså anklagelserna mot bostadsministern och miljöpartisten Mehmet Kaplan. I veckan dök det upp bilder där Kaplan vistas bland högerextrema och islamistiska företrädare och i dag publicerar Svenska Dagbladet en video från 2009 där Kaplan jämför Israels behandling av palestinier med vad nazisterna utsatte judarna för under andra världskriget.

Därefter spelades delar av det videoklipp som SvD publicerat upp i vilket Mehmet Kaplan sa följande.

(Mehmet Kaplan) – Det intressanta, som jag ska återkomma till i min bildserie sen, är att israeler i dag behandlar palestinier på väldigt lika sätt som man behandlade judar under det tyska 30-talet.

Programledaren sa därefter att Mehmet Kaplan sagt till SvD att han gjorde denna liknelse för att visa att historien kan upprepa sig.

Lite senare i inslaget intervjuades den dåvarande nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism, Mona Sahlin, rörande anklagelserna mot Mehmet Kaplan. Programledaren förtydligade innan intervjun att både statsminister Stefan Löfven och Mehmet Kaplan bjudits in till *Agenda* men tackat nej. Under intervjun med Mona Sahlin sades bland annat följande.

(Programledare) – Du sa till mig häromdan, det här var det värsta som kunde hända när det gäller just ditt jobb för att stävja eller förebygga extremism och våldsbejakande extremism. På vilket sätt då? Vad är du rädd nu att du ska få höra? (Mona Sahlin) – Ja, dels är jag rädd för att få höra det som jag nu också har fått höra av Mehmet Kaplans uttalande om att man blandar ihop då diskussionen om Israel eller israeler med diskussionen om palestinierna, det är en fullständig horribel jämförelse. (Programledare) – Nazismen och Israel i dag? (Mona Sahlin) – Ja.

Ännu lite senare i inslaget visades en intervju med NN, ordförande för Förenade Islamiska Föreningar i Sverige. Intervjun påannonserades genom att programledaren sa bland annat följande.

[...] kritiken mot [Mehmet Kaplan] är en del av en antimuslimsk propaganda, det menar NN, ordförande i Förenade Islamiska Föreningar i Sverige.

Inledningsvis i intervjun syntes NN:s namn i bild med texten ”ordf FIFS” under. NN kommenterade i den korta intervjun anklagelserna mot Mehmet Kaplan och sa att han till stor del fick utstå dessa på grund av sin religion.

Aktuellt

I inslaget i *Aktuellt* diskuterades Mehmet Kaplans avgång som bostadsminister och vad som lett fram till den. *Aktuellt*s programledare diskuterade omständigheterna med bland annat Sveriges Televisions (SVT) politiska kommentator. Under diskussionen sades bland annat följande.

(Programledare) – Ja, vad var det till slut som fällde Kaplan? (SVT:s politiska kommentator) – [...] min bild är att Löfven egentligen redan i förra veckan efter de första avslöjandena ville avsätta Kaplan men att han avvaktade och väntade lite till rätt tillfälle kom, och uppenbarligen tyckte han att det var nu när jämförelsen mellan israeler och nazisterna under andra världskriget dök upp.

Senare i inslaget spelades det av SvD publicerade, och under inslagsbeskrivningen av *Agenda* citerade, videoklipppet med Mehmet Kaplan upp.

Ännu lite senare i inslaget intervjuades miljöpartisten Peter Eriksson om Mehmet Kaplans avgång som bostadsminister. Under intervjun sades bland annat följande.

(Programledare) – Så du menar att sakfrågorna har inte påverkat så mycket, till exempel uttalandet där [Mehmet Kaplan] jämfört israelers agerande mot palestinier med nazisters behandling av judar, hur tänker du kring det? (Peter Eriksson) – Ja alltså, det, det tycker jag också är ett förfärligt uttalande men man ska också se att

det gjordes 2009 när Israel då i den kontexten befann sig och gjorde förfärliga övergrepp mot Gaza och människorna som bor där och de var väldigt många som tog till lite överord då och det är lätt att glömma i dag, men det tar jag naturligtvis också avstånd till [...].

ANMÄLNINGARNA

Tre anmälare anser att det var osakligt att i inslagen påstå att den före detta bostadsministern Mehmet Kaplan jämfört israeler med nazister under andra världskriget. Anmälarna anför att Mehmet Kaplan i själva verket jämförde israelernas behandling av palestinier med förföljelsen av judar i 1930-talets Tyskland. Anmälarna anser att det är en fundamental skillnad mellan förföljelsen av judar i 1930-talets Tyskland och förintelsen under andra världskriget.

Fyra anmälare kritiserar en intervju med Förenade Islamiska Föreningar i Sveriges ordförande NN i *Agenda* rörande anklagelserna mot Mehmet Kaplan. Sammanfattningsvis anför anmälarna följande kritik.

- SVT borde ha förtydligat att NN är politiskt aktiv i samma parti som Mehmet Kaplan.
- SVT borde ha nämnt att NN år 2012 praktiserade för Frihets- och Rättvisepartiet (FJP) i Egypten. FJP är uttalat islamistiskt och står organisationen Det muslimska brödrskapet väldigt nära. År 2014 beslutade en egyptisk domstol att upplösa partiet efter att medlemmar anklagats för terrorism och våldsdåd.
- NN är talesperson för, och vice ordförande i, en moské inom vilken en stor summa pengar samlats in till förmån för en terrorgrupp.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kravet på saklighet och anför följande.

Agenda

Direkt efter programledarens påannons sändes en del av den video som SvD publicerat. I den del som sändes i *Aktuellt* sade Mehmet Kaplan: ”Israeler i dag behandlar palestinier på väldigt lika sätt som man behandlade judar under det tyska 30-talet.”

Programledaren hade kunnat uttrycka sig på ett tydligare och mer rättvisande sätt. Dock är det ett faktum att andra världskriget inleddes under 1930-talet liksom att judar förföljdes och utsattes för brutalt och i många fall dödligt våld i Tyskland redan under 1930-talet. *Agendas* programledare nämnde inte Förintelsen i påannonsen. Eftersom Mehmet Kaplans uttalande visades direkt efter påannonsen framgick det också tydligt vad han verkligen hade sagt.

När det gäller NN:s engagemang i Miljöpartiet föll partibeteckningen bort av misstag i sändningen. Informationen om att han var fritidspolitiker och partikamrat med Mehmet Kaplan fanns inom redaktionen, men nådde beklagligtvis inte programledaren och ansvarig redaktör före sändningen. Kort efter sändningen korrigerades texter på hemsidan och i nästkommande sändning av *Agenda* den 24 april 2016 infördes ett förtydligande med följande innehåll.

Allra sist i veckans program ett förtydligande. I förra veckans *Agenda* kommenterade ordföranden i Förenade Islamiska Föreningar i Sverige NN händelserna kring Mehmet Kaplan. Att NN är fritidspolitiker i Miljöpartiet föll tyvärr bort i den sändningen.

Avseende anmälarens uppgift om var NN tidigare praktiserat anser SVT att uppgiften i det aktuella sammanhanget inte kan tillmätas en sådan betydelse att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Aktuellt

Det stämmer att den politiska kommentatorn inte citerade Mehmet Kaplans uttalande ordagrant när hon talade om hans jämförelse mellan ”israelerna och nazisterna under andra världskriget”. Dock nämnde hon inte ordet Förintelsen vilket anmälarna vill minnas. Liksom i det ovan anförda kring *Agenda* vill SVT påpeka att andra världskriget inleddes under 1930-talet liksom att judar förföljdes och utsattes för brutalt och i många fall dödligt våld i Tyskland redan under 1930-talet. Flera historiker daterar för övrigt Förintelsen till hela perioden mellan Hitlers maktövertagande 1933 och andra världskrigets slut.

Det ordagranna citatet från Mehmet Kaplan fanns också med i ett inslag som sändes direkt efter den politiska kommentaren i *Aktuellt*. Mot den bakgrunden kan SVT inte finna att kommentatorns formulering strider mot kravet på saklighet.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att *Agendas* programledare uppgav att Sveriges före detta bostadsminister i ett videoklipp från år 2009 jämfört Israels behandling av palestinier med vad nazisterna utsatte judarna för under andra världskriget. Nämnden konstaterar även att SVT:s politiska kommentator i

Aktuellt uppgav att Sveriges före detta bostadsminister i samma videoklipp gjort en jämförelse mellan israeler och nazisterna under andra världskriget. Nämnden anser att dessa beskrivningar inte på ett korrekt sätt återgav bostadsministerns uttalande. Mot bakgrund av att videoklippet spelades upp i inslagen anser nämnden dock att saklighetsbristen inte var så allvarlig att inslagen strider mot kravet på saklighet i denna del.

Det faktum att NN:s partibeteckning saknades i *Agenda* innebar inte att inslaget strider mot kravet på saklighet. Nämnden kan inte heller finna att vad anmälarna i övrigt anfört medför att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Gustav Aspengren.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Gustav Aspengren

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.